

Informace ze zdravotnictví Moravskoslezského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Ostrava
23.8.2006

10

Psychiatrie vč. AT a sexuologie - činnost oboru v Moravskoslezském kraji v roce 2005

*Psychiatry incl. Alcohol and Drugs Guidance Centres and Sexuology - Activity
in Branch in Moravskoslezský Region in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru psychiatrie včetně AT a sexuologie v Moravskoslezském kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči z oblasti sítě zdravotnických zařízení, personálního zajištění, činnosti a stručný přehled pacientů podle užívané psychoaktivní látky. Údaje jsou členěny dle druhu zdravotnického zařízení a dle území.

Summary

Information on health service activity in the branch of psychiatry including alcohol and drugs guidance centres and sexology in the Moravskoslezský region in 2005 contains data about out-patient care, in particular, about health service network, personnel capacity, activity and a brief overview of patients by used psychoactive substance. Data are presented by type of health establishment and by territory.

Informace je zpracována z údajů výkazu A (MZ) 1-01 o ambulantní činnosti oboru psychiatrie včetně ambulantních pracovišť AT a sexuologie. Výkaz vyplňuje samostatně každé ambulantní pracoviště jmenovaných psychiatrických oborů, včetně ambulantních částí nemocnic. Podkladem informací o lůžkové péči oboru je výkaz L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu a jeho využití. Výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2005. Formuláře výkazů a pokyny jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2005]. Návratnost ambulantních výkazů byla 100%.

Edice IZK o psychiatrické péči v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Ambulantní péči v oboru psychiatrickém včetně sexuologie zajišťovalo na území kraje 64 oddělení a pracovišť s 60,58 lékaři a 41,92 zdravotnickými pracovníky nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (v přepočteném počtu), včetně smluvních pracovníků.

Z celkového počtu 282 053 (ČR 2 689 389) všech ambulantních ošetření - vyšetření (dále jen ošetření) bylo 72 %, absolutně 203 145 ošetření, provedeno v samostatných ordinacích lékaře psychiatra a sexuologa. Navýšení počtu ošetření proti roku 2004 činilo v kraji 3 %. Z celkového počtu ošetření představovaly ženy 58 %. Děti ve věku 0-14 let zaujímaly 3 % z celku. Počet všech ošetření na 10 000 obyvatel v kraji činil 2 253 ošetření (ČR 2 628). Na 1 léčeného pacienta připadlo v průměru za kraj 5,67 ošetření (ČR 5,97).

Uvedené průměry vysoce převyšují počty ošetření na 1 léčeného v okrese Karviná 6,50 a okrese Nový Jičín 6,30 ošetření.

Počet prvních ošetření vzrostl na 49 776 (ČR 450 166) ošetření, což proti roku 2004 představuje zvýšení o 4 %, z toho ženy zaujímaly 56 % (ČR 59 %). Počet prvních ošetření na 10 000 obyvatel v kraji představoval 398 (ČR 440) prvních ošetření. Z hlediska věkové struktury pacientů bylo 92 % všech ošetření v kraji poskytnuto pacientům ve věku 20 a více let, děti 0-14 let představovaly 4 % a mladiství 15-19 let 4 % z celku.

V rámci ochranné léčby bylo provedeno celkem 2 999 ošetření, což proti roku 2004 činilo nárůst o 13 %. Tento celkový počet zahrnoval také 351 prvních ošetření, u nichž došlo proti roku 2004 k poklesu o 44 %.

U 15 vybraných diagnóz, resp. skupin onemocnění, se sleduje první ošetření pacienta za sledovaný rok. Jednotkou zjišťování je zde diagnóza, nikoliv pacient. To znamená, že pacient je započítán tolikrát, pro kolik onemocnění byl prvně ošetřen za sledovaný rok. Struktura prvních ošetření je patrná z grafu. Nejčastější byla první ošetření pro neurotické poruchy (36,0 %), organické duševní poruchy (15,8 %) a afektivní poruchy (12,5 %). V přepočtu na 10 000 obyvatel připadalo nejvíce neurotických poruch 143 (ČR 174) a organických duševních poruch 63 (ČR 50) prvně ošetřených. Ve věkové skupině 0-19 let připadlo na 10 000 obyvatel 88 (ČR 97) prvně ošetřených pro vývojové poruchy v dětství a adolescenci.

Přílohu výkazu o činnosti oboru psychiatrie vyplnilo v kraji celkem 63 ambulantních pracovišť AT nebo psychiatrických oddělení (pracovišť), které registrují a zajišťují ambulantní péči pro léčené uživatele psychoaktivních látek.

V roce 2005 bylo léčeno a evidováno 4 683 (ČR 27 440) pacientů „živé kartotéky“ pro alkoholismus, nárůst proti roku 2004 činil 13 %. Jedná se o pacienty sledované zdravotně a sociálně se zprávou nebo záznamem v dokumentaci ne starší jednoho roku. Převážná část sledovaných alkoholiků byli muži (71 %), z nichž 59 %, absolutně 1 964, bylo starších 40 let. V relaci na 10 000 osob příslušné věkové skupiny však připadlo nejvíce alkoholiků (73) do věkové skupiny 30-39 let. Průměr za kraj vykázal 37 (ČR 27) léčených alkoholiků na 10 000 obyvatel. Závislých na alkoholu bylo v kraji 75 % (ČR 78 %) léčených alkoholiků.

V kraji byl zaznamenán 9,5% pokles počtu léčených a evidovaných toxikomanů, absolutně 1 878 osob (ČR 17 531). Na 10 000 obyvatel připadlo v kraji 15 (ČR 17) toxikomanů, v roce 2004 byl průměr za kraj 16. Z celkového počtu toxikomanů připadlo na muže 68 %, z toho nejvíce bylo ve věku 20-29 let (50 %). Závislost na drogách byla prokázána u 78 % pacientů v kraji (ČR 80 %). Největší zastoupení měly léčené osoby zneužívající stimulantia, 4,0 pacientů „živé kartotéky“ na 10 000 obyvatel, z toho nejrozšířenější metamfetamin, známější pod názvem pervitin 1,9 pacientů na 10 000 obyvatel. Dále měly vysoké zastoupení léčené osoby zneužívající canabinoidy, 2,5 pacientů na 10 000 obyvatel a sedativa a hypnotika, 2,4 pacientů na 10 000 obyvatel .

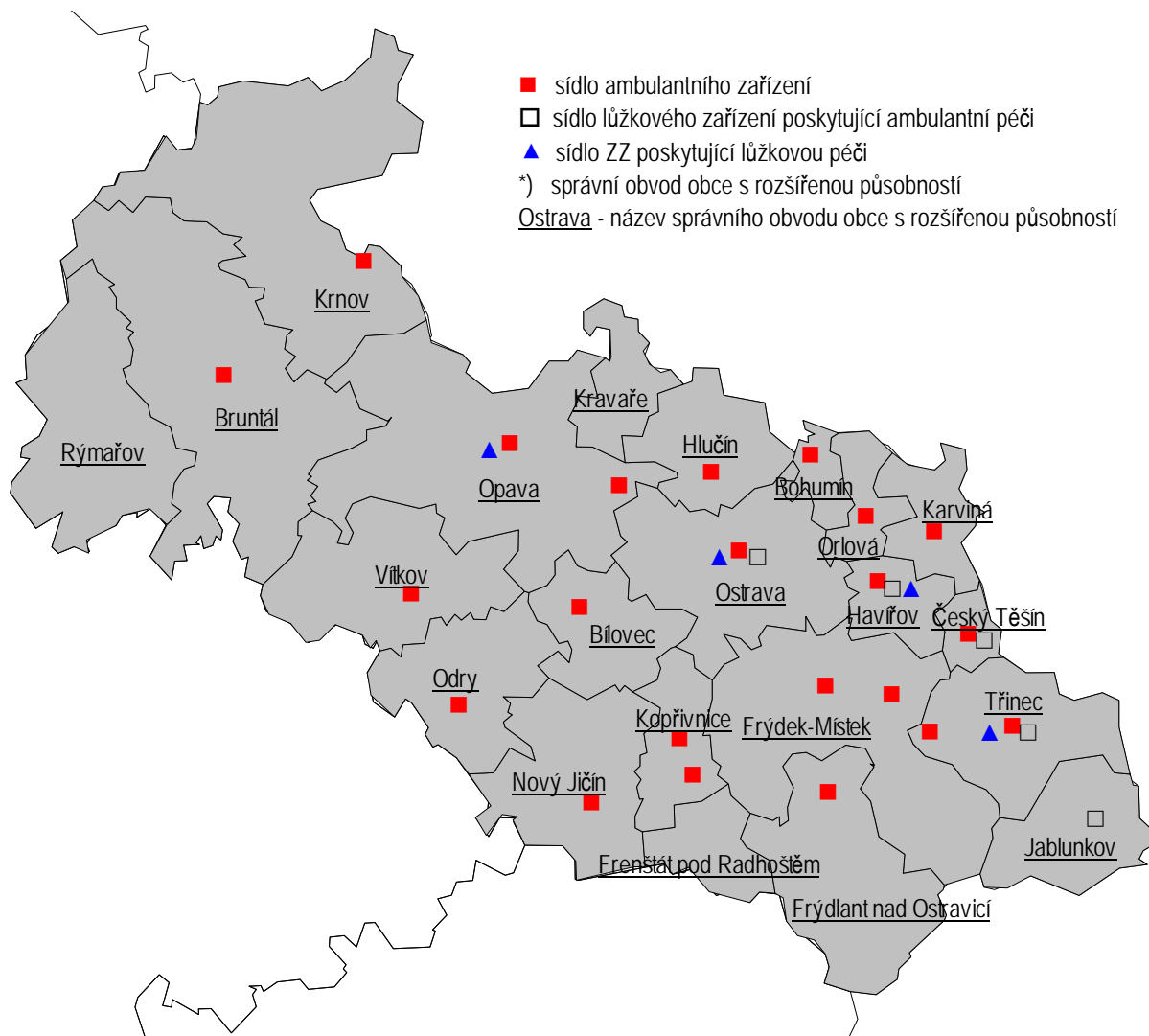
Lůžkovou péčí psychiatrického oboru zajišťovala v kraji 4 nemocniční oddělení a Psychiatrická léčebna v Opavě s detašovaným pracovištěm v Holčovicích. Průměrná ošetrovací doba na nemocničních odděleních v kraji 15,0 dne byla nižší než v České republice 20,7 dne. Průměrná ošetrovací doba v psychiatrické léčebně dosáhla 52,5 dne a byla nižší než v ČR 73,8 dne. Využití lůžek ve dnech maximální lůžkové kapacity v PL Opava 334,9 dne bylo pouze nepatrně nižší než průměr za léčebny v České republice 335,4 dne. Na lůžkových psychiatrických odděleních nemocnic v kraji bylo využití ve dnech 319,2 vyšší, než byl průměr v České republice 288,1 dne.

K 31.12.2005 činila kapacita psychoterapeutických stacionářů v ČR celkem 291 míst, v kraji 49 míst. Na 10 000 obyvatel připadlo v kraji pouze 1,58 léčených pacientů v psychoterapeutických stacionářích (ČR 7,38).

Vypracoval:

ÚZIS ČR, Moravskoslezský krajský odbor
17. listopadu 1790, 708 52 Ostrava-Poruba
tel.: 596 913 523
e-mail: kozlikova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Sít' zdravotnických zařízení Moravskoslezského kraje poskytujících ambulantní psychiatrickou péči dle ORP *)

Mapa znázorňuje umístění zdravotnických zařízení, vč. detašovaných pracovišť, bez ohledu na jejich počet.

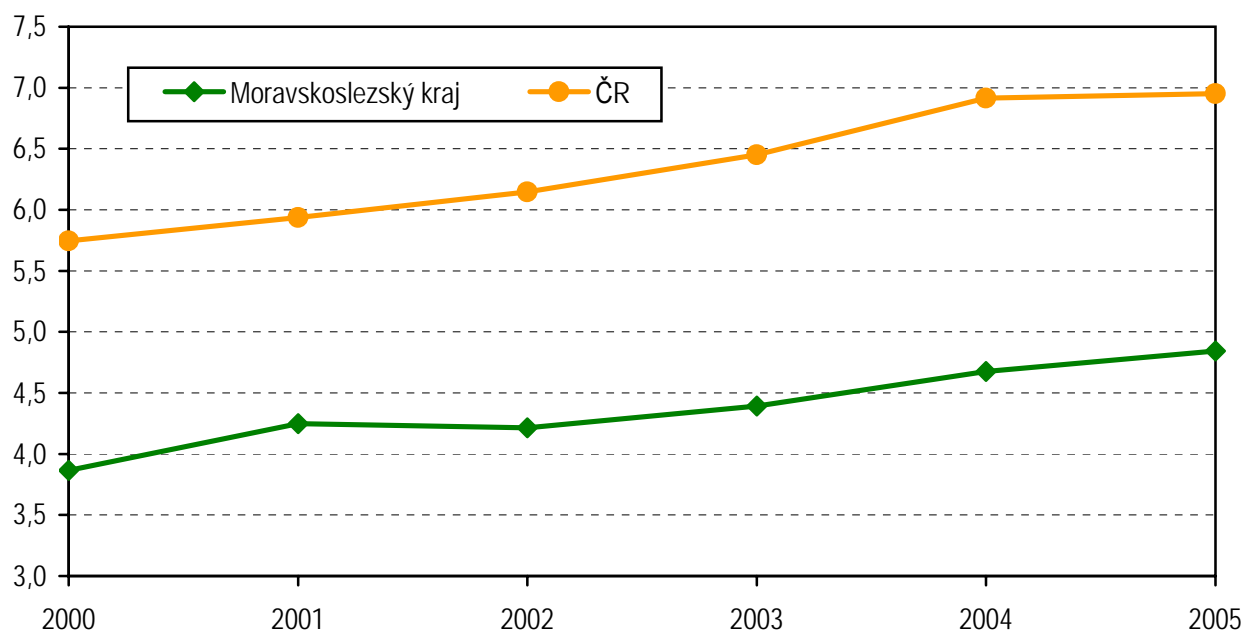
Personální zajištění ambulantní péče dle poskytovatele péče a dle územních celků

	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾				ZPBD ²⁾
		lékaři		psycho- logové		
		celkem	z toho psychiatrii			
dle poskytovatele péče						
Ambulantní část lůžkových ZZ	9	12,55	12,15	6,25	11	
Samostatná ordinace lékaře specialisty	46	43,32	41,52	1,10	25,72	
Ostatní ambulantní zařízení	9	4,71	4,61	-	5,70	
Kraj celkem	64	60,58	58,28	7,35	41,92	
dle území (okresů)						
Bruntál	3	3,00	3,00	-	3,00	
Frydek-Místek	10	9,22	9,12	-	6,09	
Karviná	11	10,00	10,00	0,10	7,00	
Nový Jičín	6	5,00	5,00	-	3,60	
Opava	10	7,90	6,10	-	3,88	
Ostrava	24	25,46	25,06	7,25	18,35	
Moravskoslezský kraj	64	60,58	58,28	7,35	41,92	
ČR	751	712,59	666,31	83,89	398,40	

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

Počet lékařů na 100 000 obyvatel v letech 2000 - 2005

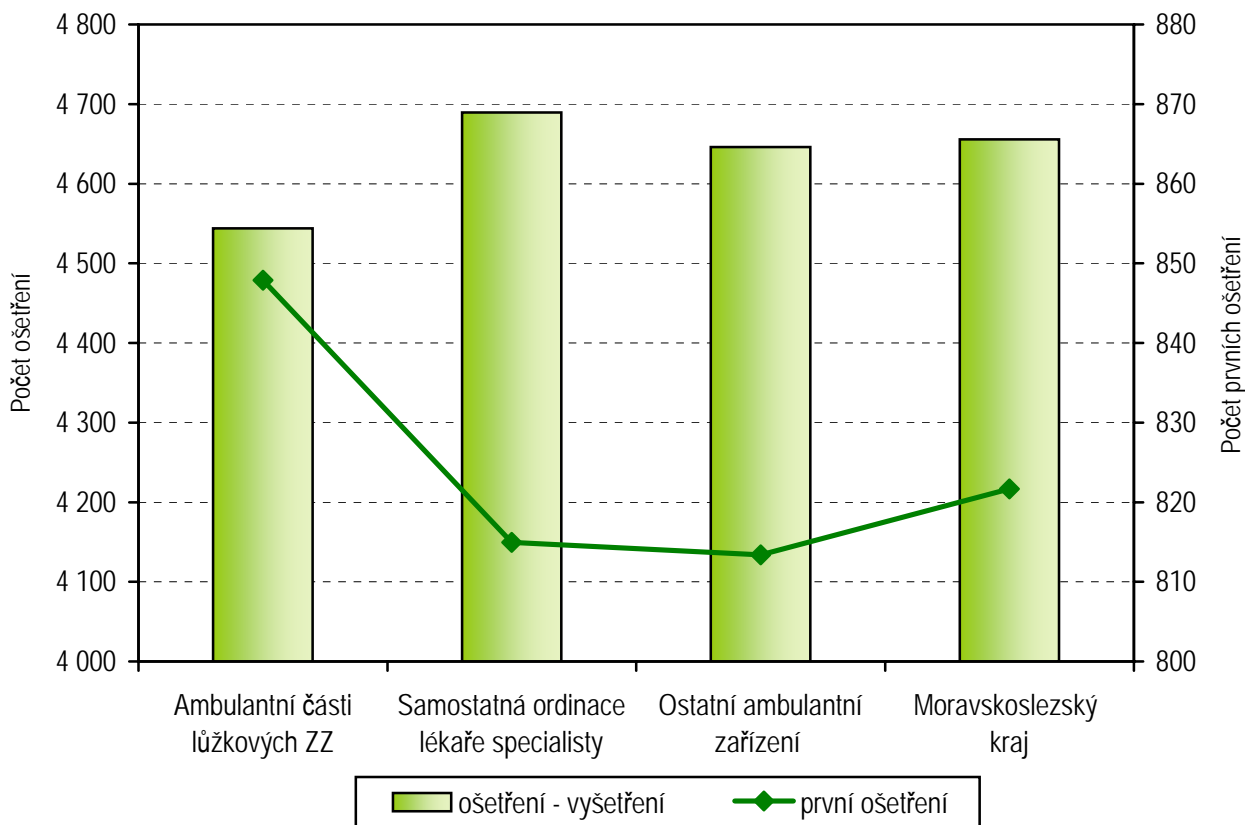
Ambulantní péče (počty ošetření - vyšetření) dle území

Území, okres	Počet ošetření - vyšetření			Počet prvních ošetření ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření na 1 léčeného pacienta
	celkem	z toho žen (%)	z toho dětí ²⁾ (%)	celkem	z toho žen (%)	z toho dětí ²⁾ (%)	
Bruntál	11 534	58,45	8,48	2 357	58,29	8,27	4,89
Frydek-Místek	53 197	58,96	0,85	8 721	58,49	1,38	6,10
Karviná	49 360	59,66	1,58	7 592	57,94	3,57	6,50
Nový Jičín	24 672	60,81	12,33	3 914	56,80	12,54	6,30
Opava	30 558	55,77	3,17	6 727	52,06	4,91	4,54
Ostrava	112 732	58,00	3,11	20 465	56,24	5,34	5,51
Moravskoslezský kraj	282 053	58,49	3,45	49 776	56,47	5,02	5,67
ČR	2 689 389	60,54	3,49	450 166	59,32	5,01	5,97

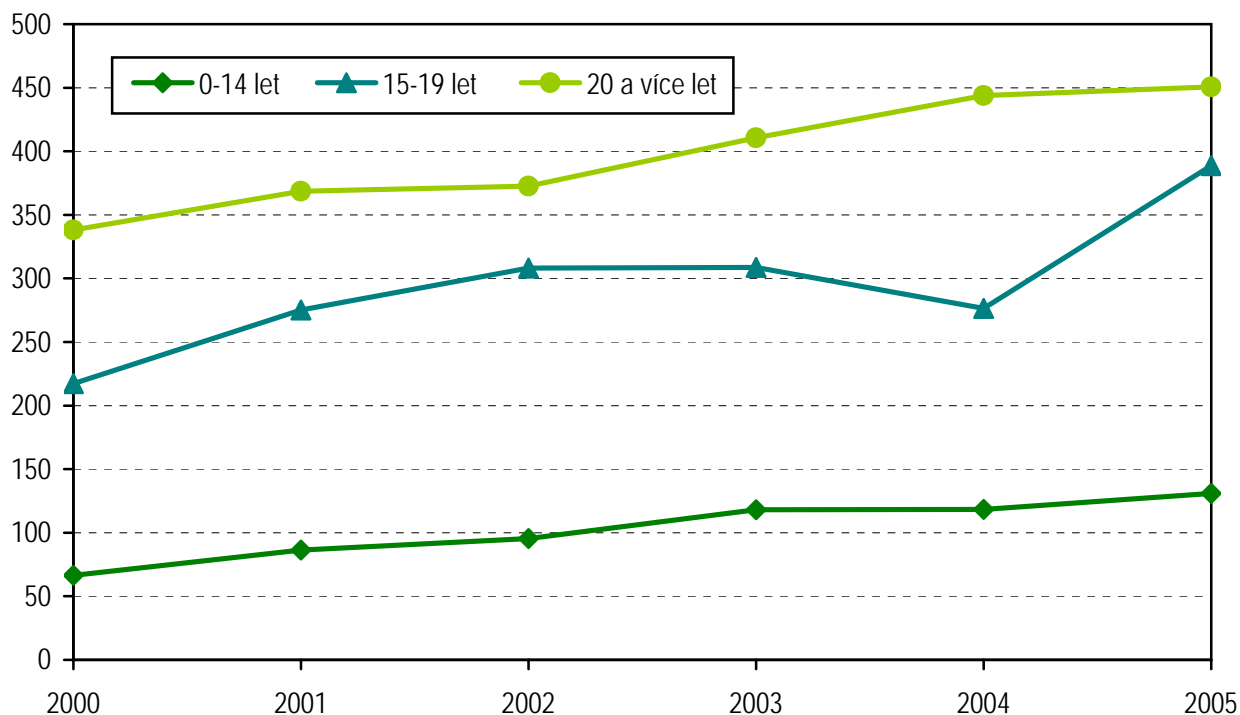
¹⁾ Počet prvních ošetření v daném roce odpovídá počtu léčených pacientů v daném roce

²⁾ Osoby ve věku 0-14 let

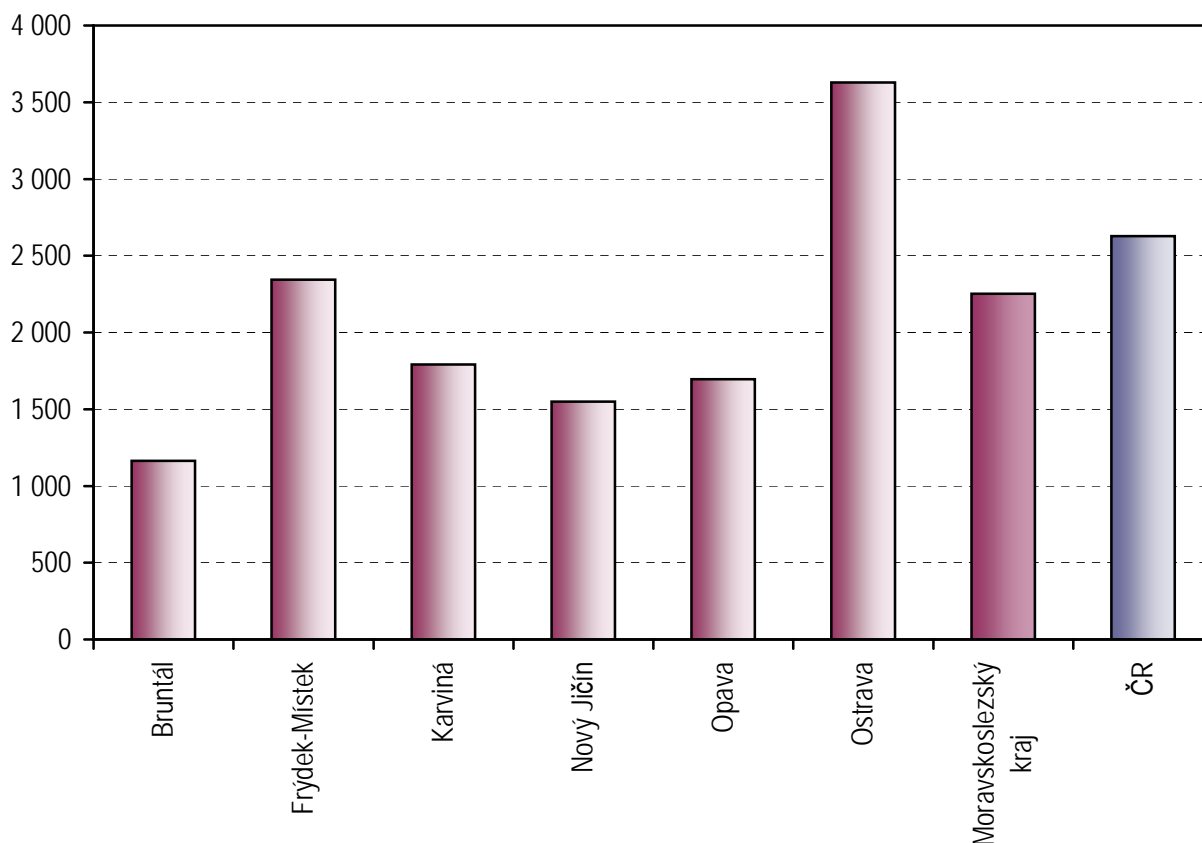
Počet ošetření - vyšetření a prvních ošetření na 1 lékaře dle druhu zdravotnického zařízení

**Počet léčených pacientů dle věku na 10 000 obyvatel
dané věkové skupiny**

**Počet ošetření - vyšetření na 10 000 obyvatel
dle území v roce 2005**

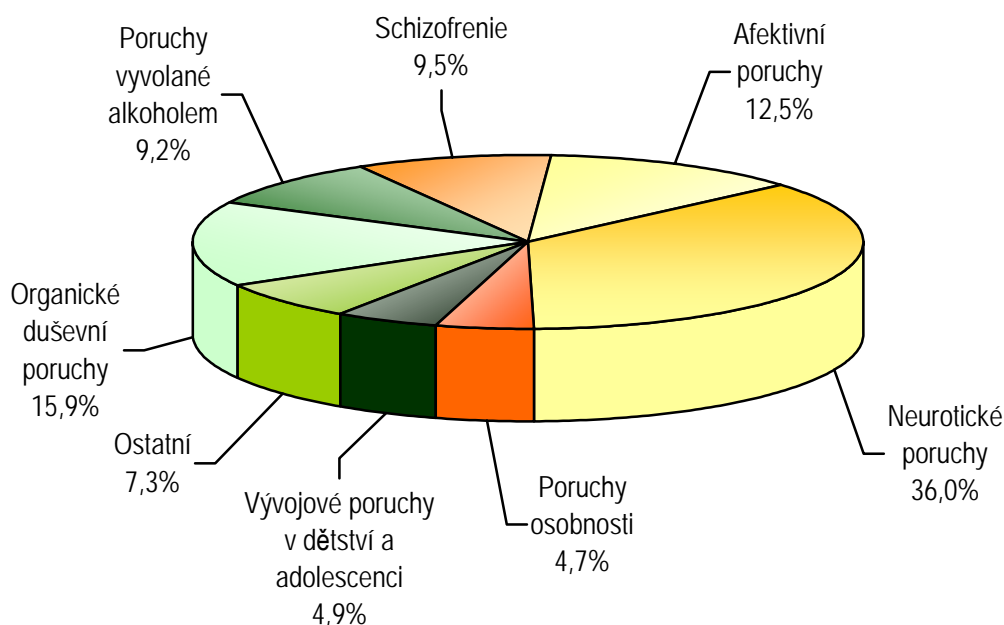
Léčení pacienti *) pro vybraná onemocnění

Vybraná onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet prvních ošetření pro vybrané onemocnění		
	Moravskoslezský kraj absolutně	na 10 000 obyvatel ¹⁾	
		Moravskoslezský kraj	ČR
Organické duševní poruchy (F00-F09)	7 886	63,00	49,56
Poruchy vyvolané alkoholem (F10)	4 586	36,64	25,63
Poruchy vyvolané ostatními psychoaktivními látkami (F11-F19)	1 175	9,39	12,65
Schizofrenie (F20-F29)	4 701	37,55	40,19
Afektivní poruchy (F30-F39)	6 213	49,63	88,43
Neurotické poruchy (F40-F48, F50-F59)	17 907	143,05	173,61
Poruchy osobnosti (F60-F63, F68-F69)	2 358	18,84	25,41
Sexuální poruchy, deviace (F64-F66)	165	1,32	2,88
Mentální retardace (F70-F79)	2 202	17,59	16,66
Vývojové poruchy v dětství a adolescenci (F80-F98)	2 444	88,13	96,71
Neurčená duševní porucha (F99)	51	0,41	2,57
Neplodnost (N46, N97)	54	0,43	2,45

*) Počet prvních ošetření pro danou diagnózu (pacient může být započítán tolikrát, pro kolik onemocnění byl prvně ošetřen)

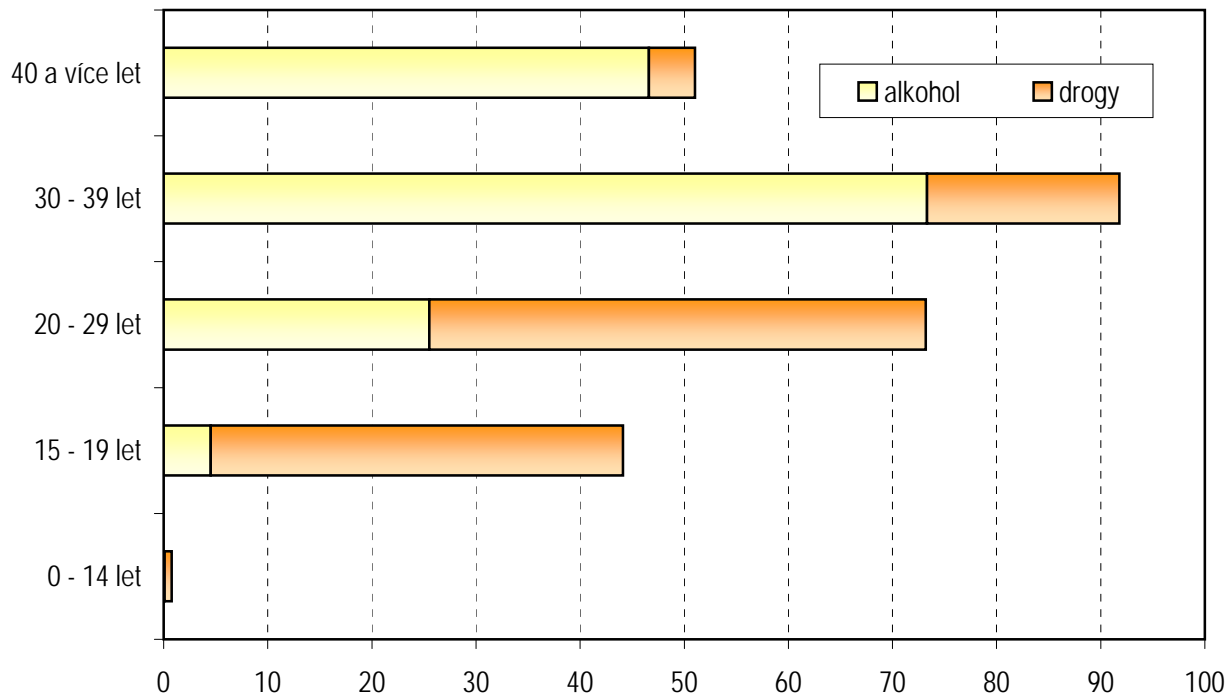
¹⁾ U onemocnění vývojové poruchy v dětství a adolescenci je přepočítáno na 10 000 obyvatel ve věku 0-19 let

Struktura prvních ošetření pro vybraná onemocnění

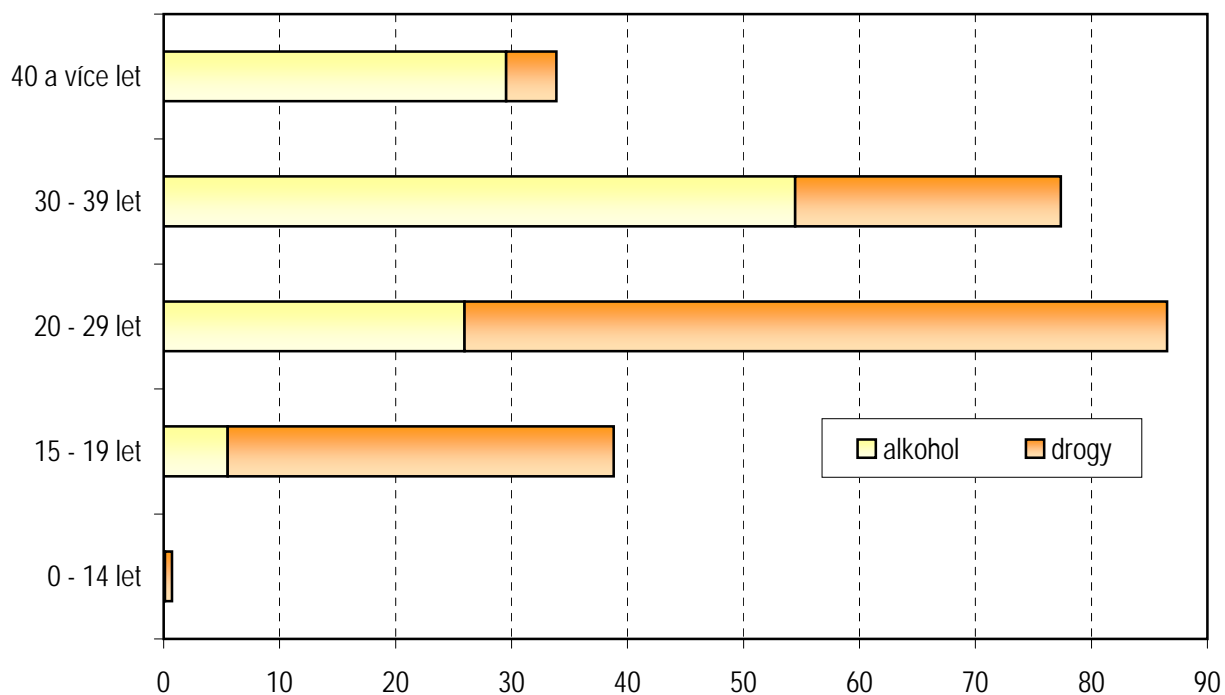

**Pacienti ambulantních pracovišť AT
dle užívané psychoaktivní látky na 10 000 obyvatel
dané věkové skupiny v kraji**

**Pacienti ambulantních pracovišť AT
dle užívané psychoaktivní látky na 10 000 obyvatel
dané věkové skupiny v ČR**

Vyžívání lůžkového fondu psychiatrických oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	4	28	2	28
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	11,05	133,29	55,68	449,61
ZPBD ²⁾	29,01	468,45	308,67	2 782,11
sestry ²⁾ u lůžka	27,01	436,29	293,67	2 624,67
ZPOD ²⁾ u lůžka	11,00	123,00	153,00	1 186,63
Průměrný počet lůžek	93,00	1 320,00	1 015,00	9 325,90
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	81,3	1 041,8	931,3	8 569,8
na 1 lékaře	7,4	7,8	16,7	19,1
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	3,0	2,4	3,2	3,3
Počet lékařů na 100 lůžek	11,88	10,10	5,49	4,83
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	31,19	35,49	30,41	29,90
Počet hospitalizovaných	1 973	18 392	6 482	42 362
Nemocniční letalita	-	2,4	36,2	39,8
Využití lůžek ve dnech	319,2	288,1	334,9	335,4
Průměrná ošetrovací doba	15,0	20,7	52,5	73,8
Prostoj lůžek ³⁾	1,9	4,1	4,7	5,6

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestry - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s psychiatrickým oddělením v kraji:

CNS-Centrum Třinec s.r.o.

Nemocnice s poliklinikou Havířov, p.o.

Městská nemocnice Ostrava

Fakultní nemocnice s poliklinikou Ostrava

Seznam OLÚ s psychiatrickým oddělením v kraji:

Psychiatrická léčebna Opava

Personální zajištění a kapacita psychoterapeutických stacionářů

Území	Počet míst k 31.12.2005	Počet ¹⁾		
		lékařů	ZPBD ²⁾	psychologů
Moravskoslezský kraj	49	0,70	0,95	-
ČR	291	23,84	20,67	26,15

Území	Počet pacientů			
	celkem	na 1 lékaře ¹⁾	na 1 psychologa ¹⁾	na 10 000 obyvatel
Moravskoslezský kraj	198	282,86	-	1,58
ČR	7 548	316,61	288,64	7,38

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských povoláních § 5 - § 21